

A koronavírus okozta járvány hatása a fogyasztóiár-index számítására

Az új koronavírus okozta járvány a fogyasztói árak gyűjtését és a fogyasztóiár-index számítását is befolyásolja. A megnövekedett egészségügyi kockázatok miatt a megszokott helyszíni összeírásra nincs lehetőség, ezért ebben a helyzetben alternatív árösszeírási módszerek (internetes gyűjtés, telefonos, illetve e-mailes felkeresés) alkalmazása szükséges. Mivel az interneten keresztül csak korlátozott számú ár érhető el, továbbá a telefonos, illetve az e-mailes felkeresés esetén az adatszolgáltatói teher és az adatgyűjtés erőforrásigénye is jelentősen emelkedik, e módokon a megszokott helyszíni összeíráshoz képest kevesebb adat gyűjthető össze. Az adatok begyűjtését nehezíti, hogy a felíróhelyek egy része az új koronavírus okozta járvány időszakában bezárt, és telefonos, illetve e-mailes csatornákon sem elérhetők. A kevesebb megfigyelésen alapuló számítás befolyásolja a fogyasztóiár-index minőségét.

Egyes esetekben a megfigyelt árak hiánya miatt teljes reprezentánsok árindexének becsléseken alapuló pótlása is szükségessé válik. A pótlások végrehajtására a Központi Statisztikai Hivatal nemzetközi szervezetekkel és más országok statisztikai hivatalaival egyeztetve kialakított és elfogadott módszertant alkalmaz. A tényleges megfigyelésekkel nem rendelkező reprezentánsok, illetve fogyasztási csoportok árindexének pótlása az alábbi módok valamelyikén történik:

- **Legközelebbi aggregátum alapján történő pótlás:** a pótolandó reprezentáns (vagy fogyasztási csoport) hiányzó árindexét a hierarchiában eggyel felette lévő aggregátum, azaz a fogyasztási csoport (vagy összevont fogyasztási csoport) árindexével pótoljuk. Ez a módszer akkor alkalmazható, ha a pótláshoz használt aggregátum esetében már van megfelelő számú ármegfigyelésünk.
- **Tényleges megfigyelésekből számított teljes fogyasztóiár-index alapján történő pótlás:** a pótolandó reprezentáns (vagy fogyasztási csoport) hiányzó árindexének pótlásához minden termék- és szolgáltatáscsoportot figyelembe veszünk, amihez megfelelő számú tényleges megfigyelés áll rendelkezésre. Az ezekből számított árindexet használjuk fel a hiányzó reprezentáns, illetve fogyasztási csoport indexének pótlására.
- **Az utolsó megfigyelt ár vagy árindex változatlan továbbvezetése:** ebben az esetben azt feltételezzük, hogy a hiányzó reprezentáns vagy fogyasztási csoport ára, illetve árindexének éves változása nem változik az utolsó megvalósult ármegfigyeléshez képest. Ez a módszer akkor alkalmazható, ha a pótolandó reprezentáns vagy fogyasztási csoport körébe tartozó megfigyelések ára jellemzően ritkán változik, illetve ha az adott termék vagy szolgáltatás a szolgáltatóhelyek bezárása vagy hatósági korlátozások miatt egyáltalán nem is hozzáférhető. Az erős szezonalitással bíró termékek és szolgáltatások esetében az árindex utolsó számított éves változásával, míg a többi esetben az utolsó megfigyelt árral való továbbvezetés az indokolt.